

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Thesaurus Eloquentiae Sacrae Et Profanae, Saluti &
incolumitati Rerumpublicarum utilissimae**

Alberti, Alberto

Coloniae Agrippinae, 1669

Summarium totius de ingenio disputationis, ac refutationis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-69225](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-69225)

quã jam sibi Imperii sedem animo destinãrat, vagum, errabundum, profugum, basilicæ ex-
petitæ immunem, irrisum, atque extorrem fa-
cit, amandat, exturbat.

*Summariũ totius de ingenio disputationis. A
ac refutationis.*

179. **Q**Uæ quum ita sint, Auditores, ut
omnia, quæ de perfectæ eloquentiæ
ingenio latiùs disceptavimus, in summam ve-
luti, & brevium contrahamus: quum no-
stris Oratoribus, atque Concionatoribus hinc
nobilissima, simulque difficillima persuadendi
provincia totius conatus finis, constituta sit;
illinc verò Orationum, Concionumque in-
strumenta artificio tam eximio, arduo, atque
recondito, tantâ perspicuitate, tantâ varietate,
tantâ proprietate, tantâ contentione, ad
persuasionis opus moliendum, accuratè, sol-
lertèque fabricata, jure suo vendicentur:
quis jam arcem, regnumque omnium inge-
niorum Ciceronianis ab ingeniis tanto viriũ,
ac prærogativarum apparatus occupatum non
fateatur? Cui tandem vel cæcutienti non illu-
cescat, quantum sit tuum, M. Tulli, quantum
vestrum, Ciceronis alumni, ingenium, quod
tam egregia monumenta enititur? quàm vi-
vidum, quàm perspicax, quàm volucres, ac
sapiens? quàm supra manem logodædalorum
ostentationem elatum? quàm à vulgari homi-
num, eorum etiam, qui se doctos, acutosque,
aavitã tamen Minervã, dici, haberi que vo-
lunt,

lunt, conditione remotum? quàm denique
sublime, quàm capax, quàm, uno verbo, in-
comparabile, ac divinum?

180. Non sum tamen nescius, Auditores,
hujusmodi ingenium tam insigne non omni-
bus arridere: quin etiam nonnullis, atque uti-
nam non pluribus quoque penè sordere. At
hoc ipsum M. Tullii, aliorumque tanto sub
A Imperatore stipendia merentium Oratorum,
atque Concionatorum decus est, hæc regie
eloquentiæ gloria immortalis, hoc ingenii
B præstantissimi exploratissimum præjudicium,
id genus hominibus perridiculis in primis
displicere. Hæc prima ex tam multis tanto-
rum virorum dotibus est, perennis imperito-
C rum invidia. Hæc nostræ causæ basis immo-
bilis, quod M. Tullius, veraque forma elo-
quentiæ nullos alios sui, nisi Orationis tam
D sicæ, tam stramineæ, tam inflatæ, tam poe-
ticæ, tam perversæ amatores, implacatos nu-
merat accusatores. Vos verò omnes Tulliana
dicendi formæ insensu hostes, quum arrogan-
tiâ, atque ambitione turgeatis, pergite sanè
Ciceronis ingenium contemnere, ve trum
autem habere in deliciis. Pergite, quum
auræ popularis sitis mancipia, plausus, atque
gloriolæ illecebras deperire. At dum Tul-
liana ingenia tam inconsideratè spernitis,
E nempe vos ab ingenio exheredatos ex asse
imprudenter omnino proditis. Dicam ami-
cè, dicam ex animo, dicam liberè; sed dicam
verissimè. Vos, quum nihil penè, quod ad
persuasionem faciat, invenire, componere ve-
possitis,

possitis, ingenio estis non dicam, eximio; non concedam, magno; non feram, mediocri; sed obscuro planè, atque sublesto. Duplo insuper, aut triplo tardiores, atque infeliciores, tum quia à persuasionis calle, quod vosmetipsi ultro fatemini, tam longè, ut vici, peregrinamini: tum quia quum ingenio sitis, ut dixi, adeo poenitendo; nihilominus vos ipsos supra Aristoteles, supra Tallios, supra Chrysostomos, vestri existimatione decepti, inaniter extollitis: tum denique quia, quum tanto in errore versemini, hunc ipsum errorem ignoratis, vosque solum ingeniosos, solos sapientes arbitramini. O ingenii tenebras! ò noxam! ò caliginem.

181. Hac igitur tantâ ingenii imbecillitate atque inopiâ, in tam proletariâ acuminum mundinatione, ornatusque intemperantiâ: quum, ut modo patefeci, Adversarii vexentur: desinant, quæso, æquissimi Judices, desinant aliquando caussari, aut comminisci, se, quò majorem sibi ingenii gloriam parerent, Tullianumque stylum simplicem nimis, & jacentem, appictis sententiolis incitatiùs vibrarent, acuerentque sollertiùs, à Ciceroniano dicendi caractere discessisse. Quippe quum hæc ipsa à Cicerone defectio ingenii per quàm tardi tessera sit comperitissima, qui possunt acuendi magis ingenii causa eundem Ciceronem deseruisse?